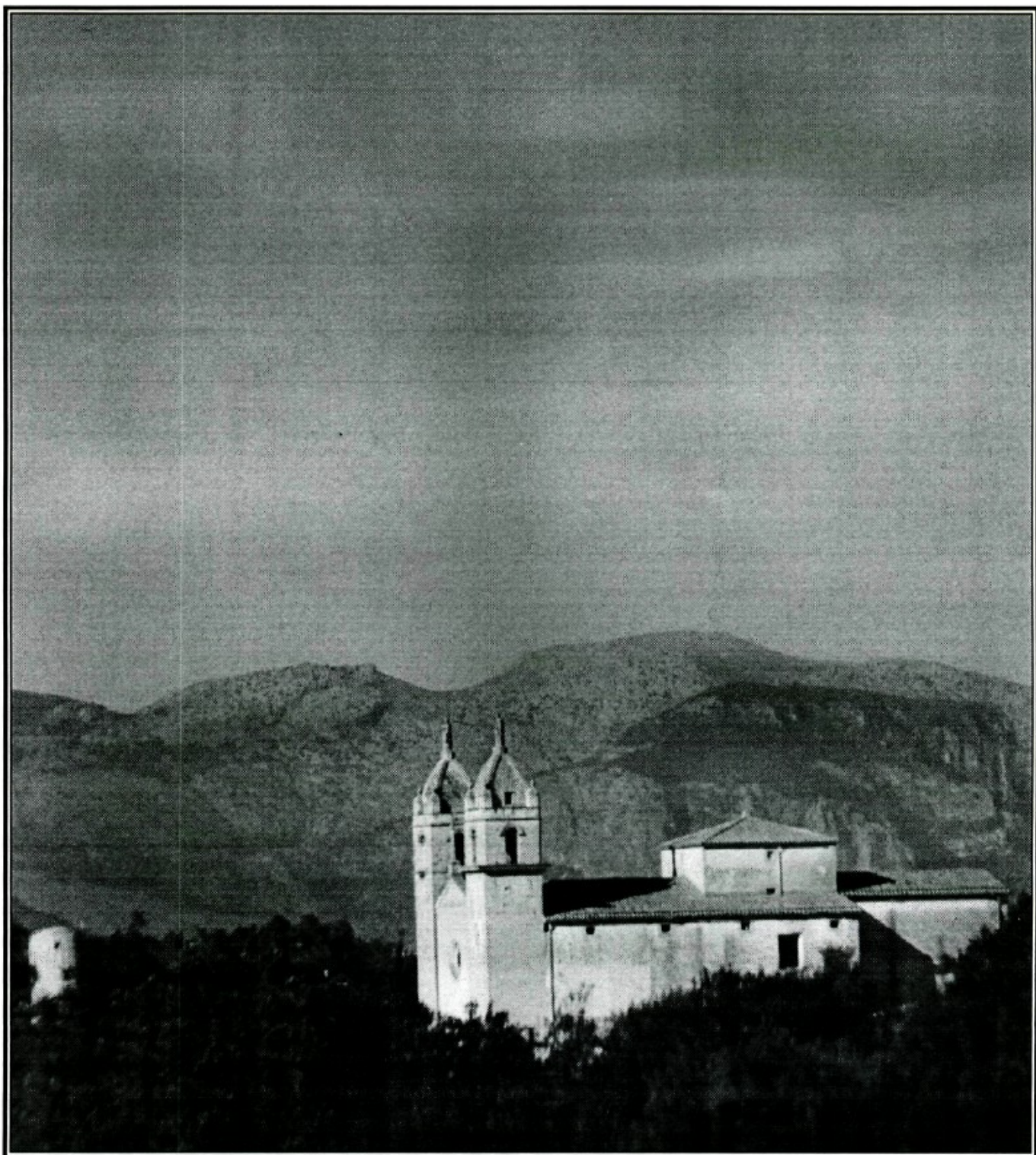

ES SAIG

ALGAIDA - NÚM.189 - SETEMBRE DE 1996

editorial L'ESTIU S'ACABA

Quan arriba aquest temps, a principis de setembre, és inevitable parlar del començament d'un nou curs; però realment no es tracta d'un nou curs, és més bé el començament de l'any. Si vos hi fixau, les darreries de desembre i principis de gener no representen cap canvi significatiu, només el que arbitràriament, convencionalment, per tradició, li hem assignat i per això parlem d'un any nou, comença l'any. Ara bé, la mudança important es produeix a finals d'agost i principis de setembre amb les primeres pluges -que enguany han arribat puntuals- i la transformació que viu la terra.

A la pagesia sempre s'ha cregut així i l'any agrícola, amb l'inici del cicle productiu de la terra, comença pel setembre, per la Mare de Déu dels missatges, quan es feien i es desfeien els contractes entre els propietaris i els amitgers, entre els amos i els missatges. La divisió de l'any natural no tenia cap valor, no significava res en el món de la pagesia.

Per a la majoria de famílies, el setembre marca el final d'unes vacances i el començament del curs escolar, amb el trastorn que representa per a la vida familiar. Molts de pares viuen "la costa de setembre", molt pitjor que "la costa de gener": després de certa disbauxa econòmica que inevitablement neix de l'oci vacacional, ara vénen les despeses escolars i lequipament per a l'hivern que tenim ja a tocar. És, com deïem, el moment en què es produeix el canvi més significatiu, és com si començàs l'any.

S'ha acabat l'estiu i, si n'haguéssim de fer un balanç, podríem dir que no ha estat dolent; ja sabem que sempre hi ha entrebancs i que fa de mal generalitzar, però no ha estat un estiu de calor asfixiant, s'ha pogut suportar bé, i no hi ha hagut problemes que altres anys -per exemple el de l'aigua- han estat importants. També ha estat gairebé inexistent una altra qüestió complicada com és la dels incendis. I des del punt de vista del turisme -que directament o indirecta ens procura les sopes i qualche cosa més- haurà estat bo.

Però un canvi d'hàbits sempre costa; als qui feim ES SAIG, després d'un mes de descans, ens ve costa amunt tornar a la feina. Però no queda més remei que fer el cor fort i tirar endavant. I aquí ens teniu altra vegada disposats a mantenir una relació que comença a ser llarga. Tant de bo fos també intensa i amistosa.

LA NOSTRA PORTADA

-Com una illa que s'alça enmig d'un mar d'arbres o com un monestir medieval aïllat enmig de la natura, flanquejat per la torre d'un molí, amb la serralada imponent que sembla talment als seus peus, aquesta és la imatge que es pot apreciar del cor del poble de Pina en la fotografia de Pere Oliver, amb els nostres patrons Sant Cosme i Sant Damià a dalt dels dos campanars, estenent la seva mirada i la seva mà protectora damunt Pina.

Bolletí de l'Obra Cultural d'Algaida

Revista mensual. D.L.P.M. 495/80

Domicili: Rei, 1. Algaida.

Tf: 66 50 42 / 27 25 76

Fax 12 50 44

Imprimeix: Tirrena, SA. Manacor

Tf 55 52 12

Dirigeix: Delfi Mulet

Administra: Directiva de l'Obra Cultural

Mecanografien: Mireia Mulet i Guillem Vanrell

Col·laboren: Pere Mulet, Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Bibiloni, Biel Sastre, Miquel Fiolet, Xesc Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet, Miquel Serra, Antònia Ma Mulet, Catalina Martorell, Jaume Jaume, Miquel Molleta, Biel Majoral, Agrupació fotogràfica d'Algaida.

ES SAIG només es responsabilitza de l'Editorial.

calaix de sastre

CRÒNICA ESPORTIVA

L'estiu és temps de torneigs de futbol; enguany l'estrella n'ha estat un davanter que no es caracteritza pel seu joc fi de cintura ni per l'originalitat de les seves passades, sinó més bé per les envestides temeràries i rematades a la pilota amb qualsevol part del cos -i quan els crítics futbolístics escriuen qualsevol, remarquen el sentit ample d'aquesta paraula "qualsevol", sense restriccions de cap casta. És, el rematador, un genuí representant dels jugadors anomenats destralers o, utilitzant terminologia obsoleta i caduca, de *la furia española*. Expressió aquesta que cal entendre com una metàfora poètica de *los cojones españoles*, perquè altre temps era molt ben vist que determinades proeses heroïques es fessin utilitzant els òrgans més elegants del cos dels homes.

Definides les habilitats bàsiques d'aquest jugador, queda clar que el seu equip no ha necessitat rebostejar terres llunyanes i exòtiques, ni molt menys pagar una milionada pel seu fixatge; és un producte de la seva pedrera, d'altra banda molt abundosa, que té en el davanter rompedor un mirall on es contempen les noves generacions aspirants a ser qualche dia una figura del joc de la pilota. Coses de la fatalitat, el personatge tenia nom de poeta o d'actor de cinema, que no s'avenia gens amb la seva personalitat d'ariet afuadís; per tant s'imposava el canvi d'un estantís Aleix per un *Alejo* de ressonàncies més guerrerres.

Alejo Vidal-Quadras feia gols i rematades al pal, o provocava uis a la graderia, amb general satisfacció d'afecionats, directius i companys d'equip...Fins que no li passa pel cap, o per allà on sigui, altra cosa que pegar una de les seves internades devastadores durant el temps de descans i, sobretot, quan el seu entrenador, per allò de les tàctiques i estratègies, havia emparaulat un empat amb l'equip contrari.

Les mítiques bregues Reial Madrid-Barça són un joc d'infants davant les discussions que ha provocat el polèmic gol del famós Alejo. Les movioles han fos les bombetes de tantes vegades de ser consultades per veure repetida la jugada. I tothom hi aplica, com sempre, la seva particular visió del reglament. Fins i tot hi han pres apassionada posició destacats components d'altres equips. ¿Tenia dret el porfidiós davanter centre a fer un gol quan els defenses i el porter contraris descansaven plàcidament davall una figuera, pensant-se que el nou reglament prohibia els gols a traïció? ¿Pot un jugador de l'equip, encara que sigui un *crack* -terrosser, però *crack* al cap i a la fi- desobeir les ordres del seu entrenador? Tots els representants de *la furia española* abans esmentada no tenen cap dubte: sec, has de deixar el teu contrari i, si és amb un cop darrere les orelles, millor. Al rival, quants més gols li facis, millor. I l'obligació del davanter és marcar-los, per sobre de qualsevol hipocresia momentàniament oportuna.

El cert és que el futur d'Alejo amb el 9 a la camiseta és incert. Els directius de l'equip han començat a cercar-li recanvi, però han descartat cap fixatge sonat: saben que a la seva plantilla, hi sobren candidats. El pobre Alejo té el destí a la banqueta. Pobre?, alguns crítics diuen que la banqueta serà de plata, o d'or. I que aquest estiu Alejo pot haver marcat el millor gol de la seva vida esportiva.

EN CALAIX I DESASTRE

M'HAN DIT QUE DIUEN

S'ha confirmat, o al manco això diuen els comentaris que hem sentit, que la reforma circulatòria, provisional, no ha aconseguit millorar en cap aspecte la circulació per l'interior del poble, excepte en els carrers Unió i Amargura. A la resta del poble es pot dir que ha empitjorat; i si no ho creis, demanau-ho a qualsevol veïnat dels carrers Migdia, Sant Joan o Plaça... i ja veureu quins comentaris vos fan: en general són mals de reproduir, perquè hi fiquen qualche paraula malsonant.

i, per cert, no sabem si aquest mes el nostre Ajuntament ens informará, a les seves planes d'ES SAIG, de com funciona el nou negociat de multes. Són molts els qui se demanen si se n'han posades moltes o poques, i si les que s'han posades s'han pagat religiosament, o si es deixen en l'aire... L'aspecte de Sa Plaça i els seus voltants no han millorat gaire, en la qüestió circulatòria, des de la creació d'aquest nou negociat de multes.

Però, vaja, ja fa massa temps que deim que no tornarem a parlar de circulació, i acda mes hi tornam. Voldríem fer un suggeriment a l'Ajuntament, un suggeriment de caire positiu, perquè a lo millor és que no s'hi han fixat. Les faroles, que quan les posaren crearen una certa polèmica perquè n'hi havia que deien que estaven massa espesses, ara pareix com si no fessin llum a bastament. Si un s'hi fixa una mica, es veu que estan plenes de pols, però ben plenes, és com si els vidres esmerilats. I no és d'estranyar ja que, a més d'haver passat un grapat d'anys, des de la seva instal·lació s'han fet dins el poble obres que han aixecat molta pols.

Ja hem parlat altres vegades del problema dels fems, i dels contenidors, a Algaida. Hem sentit a més d'un que proposa que tots els contenidors que hi ha dins el poble es treguin als afores, ja que sempre estan plens a vessar i poden com carn de vas, sobretot a l'estiu. Segurament és un problema d'educació cívica dels algaidins (i "xaleteros"), com hem comentat ja altres vegades. Però el fet és que segueix igual fa molt de temps. Aquest estiu hi ha hagut qualche dia insuportable; sobretot el dilluns després de Sant Jaume, Algaida pareixia un femer ben ple de fems: es veu que el divendres abans la gent no els va treure quan tocava, i el dilluns no tenia consol, de pudor que feia tot el poble.

Variant de Sant Jaume, i per parlar de coses una mica més agradables, sentírem gent que es queixava de massa festes, que hi va haver massa dies de festa. Realment, entre prefestes, que començaren més d'una setmana abans, i dies de festa que foren moltes tenint en compte com va caure el dia de Sant Jaume, hi hagué quinze dies de disbauxa. Això sí, sentírem qualcú que deia que els cafeters no pensaven igual, els havia anat bé; es veu que feren un bon calaix.

un que va anar a dipositar papers i diaris als contenidors de s'Escorxador va comentar que aquelles obres, vistes de fora, havien quedat molt bé, i que aquell punt de recollida de trastos i de paper i vidre era ben necessari. Això sí, ara és qüestió de mantenir-ho net, ben net. I també va comentar, aquest, que ens podrien informar de quina utilitat tendran ara totes aquelles dependències, perquè no convé deixar-ho buit, tants de dobbers com deu haver costat la reforma.

Es veu que quan una cosa fa nosa a qualcú, aviat hi posen remei, cerquen solució, i l'hi poseu. Per exemple, els pins de Ses Escoles molestaven els pares i els infants (suposam que no a tots) i la solució més ràpida i eficaç ha estat tallar els pins: ja no faran pus nosa. En canvi, el pou, el coll del pou que hi ha a la meitat del Colomer, que fa nosa a tots els cotxes que passen pel poble, tant si són algaidins com externs, no hi ha manera que el retirin d'allà on està. Hem sentit

comentar aquest tema a gent de fora poble que no entén com encara mantenim aquesta meravella arquitectònica, totalment inútil, antiestètica i tan perillosa i molesta pels que circulen per allà. Qualque explicació hi deu haver...

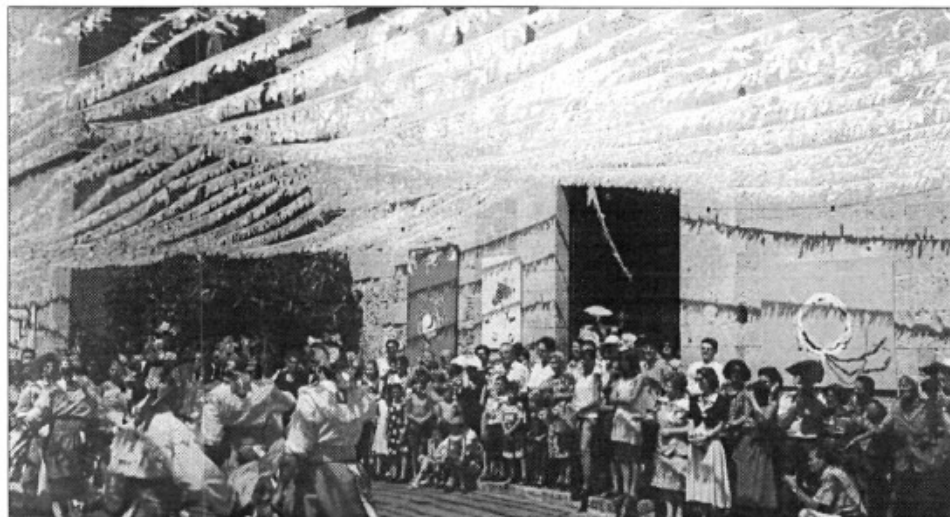
Ens han dit que la reforma de Sa Plaça està a punt de començar-se; ja veurem al final com quedarà, perquè hem sentit tants de canvis del projecte inicial que ningú te sap dir com serà al final, ni si hi haurà escalons a la part baixa, si davant Can Caragol serà peatonal o no, si a la placeta tot serà "acera" ... En estar llesta ja ho veurem. El que molta gent pensa és que a-a ja no vendrà d'un parell de pins més o manco: una vegada que s'han carregat els de Ses Escoles, els de Sa Plaça no tenen cap raó de ser. És el que deia un: què vols més antihigiènic que fer un mercat de productes sense envasar davall uns pins plens de processionària. És clar que es pot evitar que els pins tenguin cuques, si s'ho proposen seriament.

Pel que sabem, l'Ajuntament proporcionava trampes sexuals per a la plaga de processionària dels pins. El que resulta curiós -contava un dins un cafè- és que no podien proporcionar-te la trampa completa, o faltava la bossa o la trampa... Així no és raro que els pins que en teoria ha de tractar l'Ajuntament estiguin carregats de cuques...

UN SORD

FESTES DE SANT JAUME

Les festes de Sant Jaume queden ja bastant allunyades, però hem volgut recordar-les amb dues imatges: el ball dels cossiers i el concert de l'Orquestra Simfònica de les Balears.

L'AJUNTAMENT D'ALGAIDA informa

PUNT VERD I RECOLLIDA DE FEMS I DEIXALLES.

L'Ajuntament recorda que a l'Escorxador Municipal s'ha instal·lat el Punt Verd. És per la qual cosa que volem insistir que els ferros, matalassos, mobles, bicicletes velles, etc. que no es deixin fora els contenidors dels carrers sinó que es duguin als contenidors habilitats que hi ha al Punt Verd.

El mes d'agost es va publicar a la premsa les dades de la recollida als contenidors de recollida selectiva al Pla. La recollida de vidre i paper a Algaida, aquest any, ha experimentat un increment respecte a l'any passat.

VIDRE '95	VIDRE '96
PAPER '95	PAPER '96

2,094	5,144
1,149	1,907

(dades en Tones dels mesos de juliol)

ESCOLETA INFANTIL.

Dia 9 de setembre començarà el curs 96-97.

OBRES A SA PLAÇA I A LA CASA DE LA VILA.

Durant el mes de setembre està previst el començament de les obres de la Reforma de sa Plaça i del seu enllumanament i les obres de la Primera Fase de la Reforma de la Casa de la Vila. Pregam que disculpeu les molèsties que puguin ocasionar les obres.

L'aturada de l'autocar de la línia Algaida-Palma serà al carrer Pare Pou. S'informarà oportunament.

IMPOST DE BÉNS IMMOBLES.

De l'1 al 15 de setembre estarà exposat al

públic, a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila el Cens de l'Impost de Béns Immobles de naturalesa urbana (IBI) referit al 1996. Durant el mesos d'octubre i novembre es passarà al pagament voluntari.

ENTREVISTA AMB EL PRESIDENT DEL GOVERN BALEAR.

El passat dimecres dia 7 d'agost el Batle Francesc Antich i el Tinent de Batle Francesc Vidal s'entrevistaren al Consolat de Mar amb el President de la Comunitat Autònoma Jaume Matas. A la reunió tractaren diversos temes entre els que destaquen la construcció de depuradores a Pina i Randa, la cessió del "Frente" a l'Ajuntament, les circumvalacions de la carretera de Manacor i de la de Llucmajor al seu pas pel nucli d'Algaida, el Pla del Pla de Mallorca i les Normes Subsidiàries.

MATRÍCULA A L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA D'ALGAIDA.

Durant els dies 10, 11 i 12 de setembre, de les 10 a 13 hores a les Oficines Municipals de la Casa de la Vila i de les 17 a les 20 hores a la Biblioteca Municipal, es podrà formalitzar la matrícula per al proper curs de l'Escola Municipal de Música.

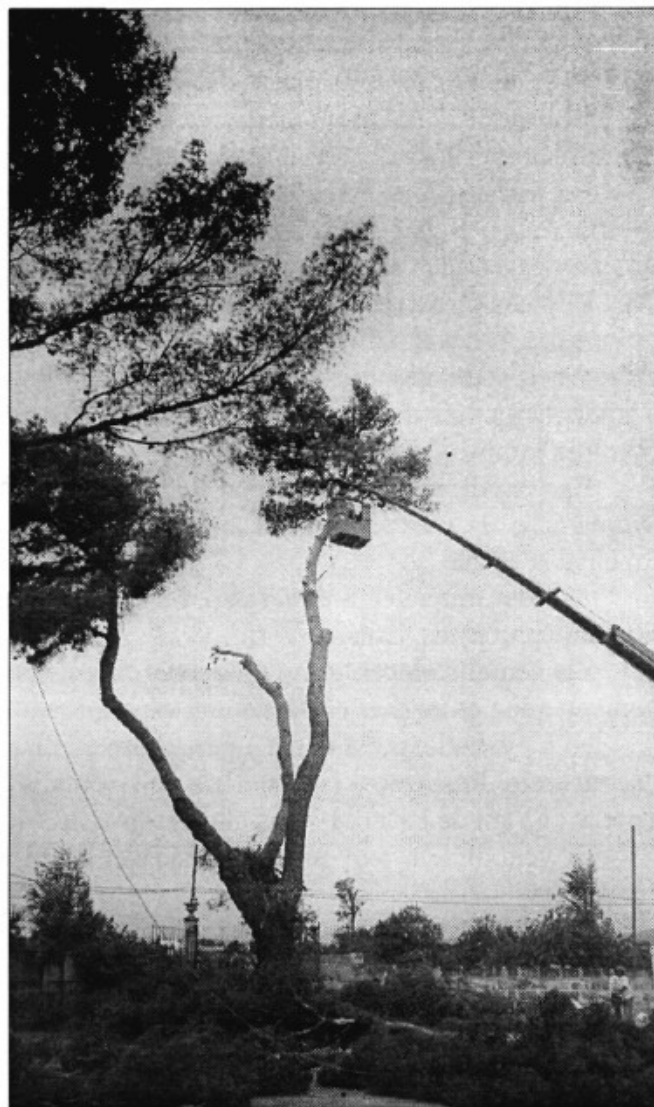
ELS PINS DE SES ESCOLES.

La darrera setmana del mes d'agost ha començat la tala per part de SEFOBASA dels pins de ses Escoles. S'han encarregat als serveis tècnics del Consell Insular de Mallorca i a diverses cases especialitzades en jardineria informes sobre el tipus d'arbres més adients per sembrar a un recinte escolar i una vegada estudiats els informes els arbres elegits se sembraran a l'època més adequada.

CRÒNICA NEGRÍSSIMA (Del nostre corresponsal M.S.)

PLACA COMMEMORATIVA: ESQUELA FUNERÀRIA

Essent Conseller d'Agricultura del Govern Balear l'Honorable Sr. José Juan Cardona, i Batle d'Algaida i President de la Comissió de Medi Ambient del Consell Insular de Mallorca l'Honorable Sr. Francisco Antich Oliver, aquests pins varen començar el seu pas a millor vida dia 28 d'agost de 1996, gràcies als vots afirmatius dels Honorables Srs. Francisco Vidal Llompart, Jaume Jaume Oliver, Catalina Llompart Juan, Juan Mut Trobat, Felipe Oliver Ballester, Esteban Vanrell Barceló, Gabriel Salas Fullana i Damián Amengual Aloy.

Vos pregam una oració per la seva ànima (per la dels pins, és clar).

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL BALEAR

SOBRE ELS VENTALLS

El ventall és un instrument que serveix per a agitar l'aire i refrescar l'ambient.

El ventall es compon, generalment, de la muntura o barnillatge i del país. La muntura pot ser de fusta, bambú, nacre, vori, ambre, metall... i està formada per primes làmines planes, llises o calades, unides per un dels extrems mitjançant un piu, que fa d'eix de gir, i que permet desplegar-lo en semicercle o plegar-lo. Les dues barnilles exteriors són més sòlides que les altres, denominades guies o guardes, són les úniques visibles quan el ventall està plegat.

El país consisteix en una franja de paper, tela (seda, randa...), pell molt fina (de cigne o vitel·la), plomes..., plegada en ziga-zaga i aferrada a les barnilles. El país, brodat o pintat amb motius florals, d'escenes romàntiques, folklòriques, satíriques o de retrats polítics. Al segle XVI eren ricament ornats de puntes de pedreria o de miralls. Als segles XVIII i XIX solien decorar-se amb pintures de pintors famosos.

El ventall s'ha utilitzat des de temps remots; així tenim constància que els egipcis, grecs, romans..., els confeccionaven amb fulles de lotus o plomes de paó aguantades a un mànec més o menys adornat.

A l'edat mitjana continuaren usant-se plomes per ornar-los i eren fets de pergamí amb mànecs de metalls preciosos, banús o vori.

Els ventalls plegables no apareixen fins a finals del segle XVI, abans eren una làmina rectangular enganxada per un dels costats a una vareta que li feia de mànec.

Hi ha ventalls per a dones i per a homes. Els ventalls dels homes no arriben a tenir l'obertura d'un semicercle. Respecte a la grandària dels ventalls de les dones, és molt variable. Així, n'hi ha de molt petits (12 cm de barnilla), fins als més grossos (40 cm de barnilla).

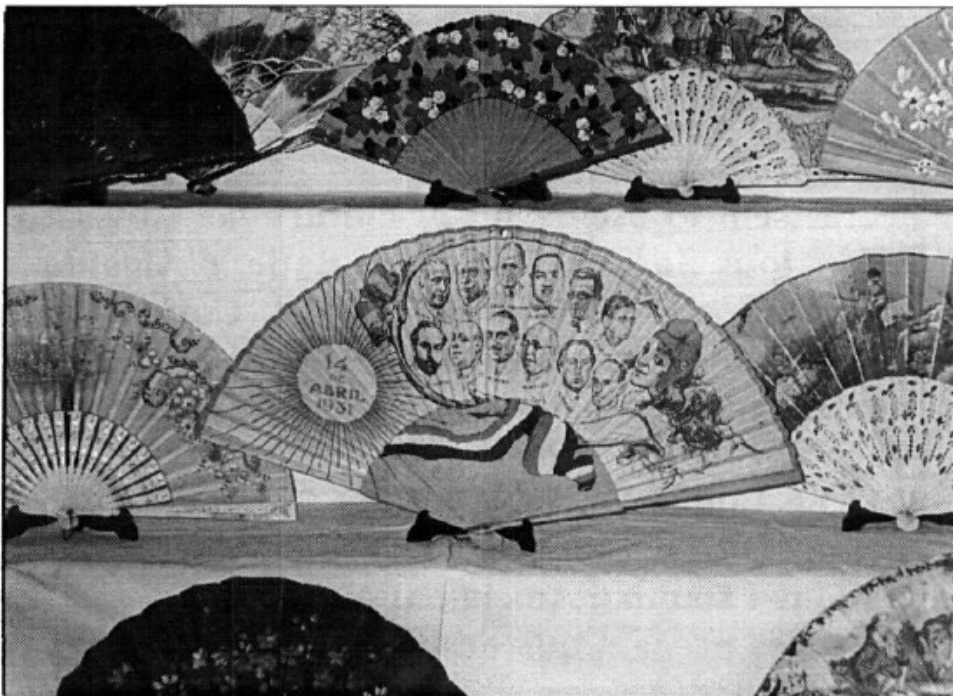
El ventall feia part indispensable del vestit de festa de les pàgeses que l'aguantaven amb una cadeneta.

Hi ha ventalls de fantasia de molts colors, de dol (negres) i de mig dol per acompanyar de manera adient el vestit i l'ocasió.

Un dels regals possibles que l'enamorat feia a la seva estimada era un ventall.

A certa època la posició, l'obertura, l'agitació, el tancar i obrir..., del ventall, van esdevenir codis de comunicació que les dones empraven d'una manera molt subtil per transmetre els seus desitjos i sentiments.

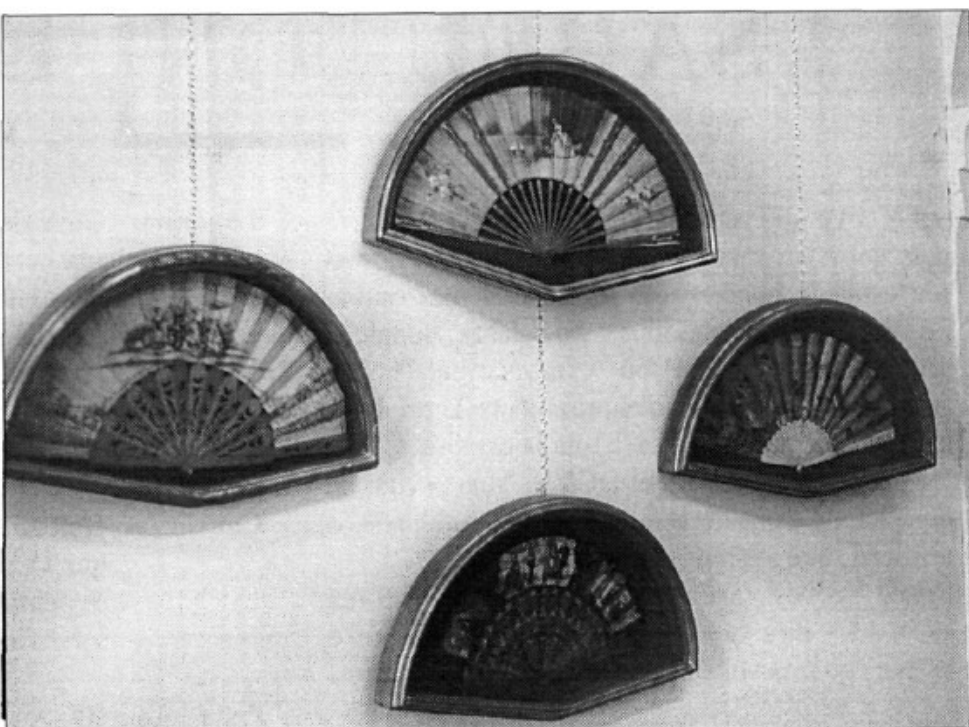
La temporada de l'ús del ventall s'inaugurava per Sant Joan. Segons Joan Amades -*Costumari Català*- era mal vist i

desconsiderat emprar el ventall i ventar-se abans del 24 de juny per més calor que fes i per molta necessitat que se'n sentís. Fins i tot hi havia qui esperava la festa de la Mare de Déu del Carme (16 de juliol) per treure el ventall.

Sobre les formes de ventar-se, tenim la manera enèrgica, amb nervi, pegant-se forts cops al pit, sorollosament i rítmicament acompanyada d'una forta tancada i altra volta oberta del ventall. També hi ha una manera més

discreta, més pausada, més parsimoniosa, la qual consisteix a moure el ventall paral·lelament al cos sense tocar-lo. Actualment, la manera més corrent és agitar el ventall col·locat de forma perpendicular a la posició del cos.

On tradicionalment les dones han portat el ventall ha estat a l'església, a missa, malgrat a les darreres dècades l'ús del ventall ha decaïgut. Actualment pareix ésser que hi ha un ressorgiment del costum d'utilitzar el ventall.

La saviesa del refranyer popular ens diu:

*A Tots Sants
amaga el ventall
i treu els guants.*

Donam les nostres més sinceres gràcies a totes les persones que d'una manera desinteressada feren possible una mostra tan rica i variada de ventalls com la que poguérem exposar per Sant Jaume.

**Obra Cultural
d'Algaida**

SABEU ON ÉS?

La **cova** que reproduïx la fotografia d'avui, fa part del nostre patrimoni cultural, encara que el seu estat de conservació no sigui el més òptim. És de l'època talaiòtica, de planta simple i artificial, és a dir que fou excavada per l'home; amb nínxols laterals d'enterraments i un banc molt deteriorat que voltava tota la cambra.

Una cova és, segons el DCVB, "una cavitat de dimensions considerables, oberta naturalment o artificial, que s'estén sota terra".

Les coves artificials més recents foren excavades dins la roca per soplujar-hi homes o bestiar, guardar-hi eines, etc.

Coval: cova de grans dimensions / **Cova de moros:** nom vulgar de certes coves artificials i altres construccions prehistòriques de caràcter funerari / **El pa fa la cova:** es diu del pa mal cuit, que té un buit entre la crosta i la molla / "No posis la ma plana: fes-li fer una mica de cova".

Cultura popular: Al País Valencià, i més concretament dins els terrenys calcaris que envolten l'Horta de València, ha arribat fins als nostres dies el costum d'excavar coves artificials creant-se barriades senceres als pobles de Benimamet, Burjassot, Godella, Rocafort, Montcada, Bètera, Paterna, etc.

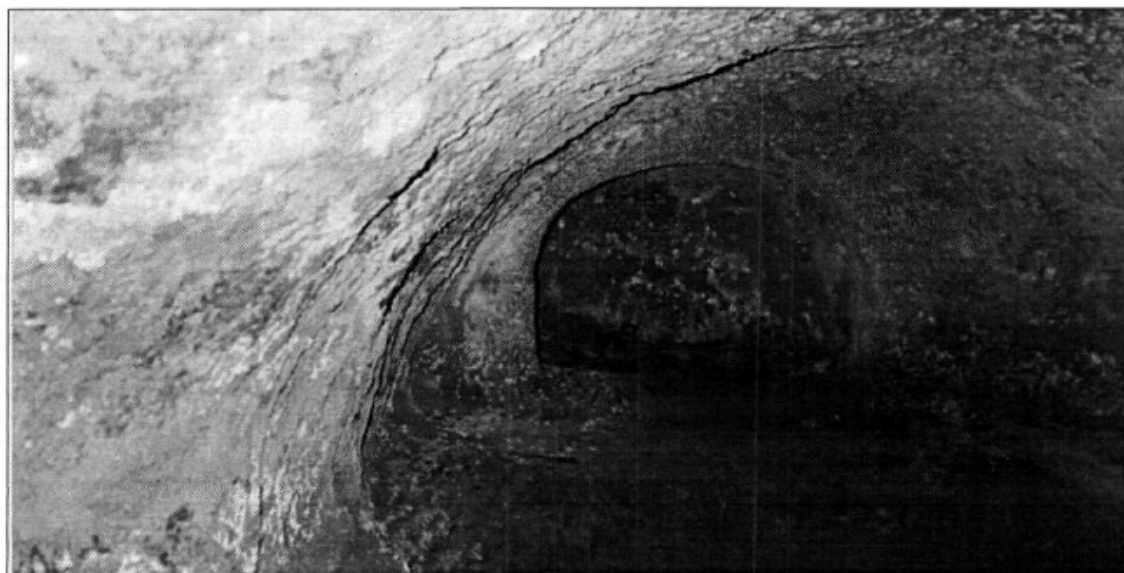
Topònim: "Cova des soldat pelut": Es troba a Escorca, enfilada a la part dreta del llit del Torrent de Pareis, i fa referència al personatge llegendari d'un soldat desertor que s'hi refugià. Provenia d'un regiment suís al servei del rei d'Espanya que a finals del segle XVIII arribà a Mallorca.

Cançó: S'alegria des coní
que va tenir na Minova
se pensava que es seu fii
seria s'hereu de Sa Cova.

Pista: Aquesta cova està situada molt prop d'un camí que els nostres avantpassats han recorregut al final de la seva vida, i davant d'unes cases que, malgrat no esser noves, encara les anomenen així.

Solució del mes passat: "Mal li toc un llamp als cossiers" deia figuradament el senyal de la fotografia anterior. Quin paper més trist fan els algaidins que pensen això dels seus cossiers. No ho trobau així? El senyal està situat a la porta del transformador adossat al corral de Cal Dimoni.

M.F.

MIQUEL OLIVER BAUÇÀ TORRES

DE LLOCS I DE SILENCIS (VI)

Il·lustracions de Jaume Oliver Bauçà Torres

ESPERÀVEM EL TREN ARRUFATS A DAVALL UN
PONTARRÓ

L'esperàvem amb l'alè agegantat,
aclaparat pel pit com una fàbula
de misteri contada cada tarda.
Al pontarró, ajupit, es feia interminable,
pueril esglai, al pas corprenedor
del sotragueig sobre aquell cap ingenu
en ànsies de sentir-se molt més cosa.
O, arran de l'estació, arrambat a l'encís
de la fumera com un volcà d'enigmes
transportant-nos enllà de tota màgia.

Hem prosseguit l'espera quan ja l'ànsia
de sentir-nos més grans esdevé la paraula
que traspasa el delit de fer-se necessari,
sense cap altre goig que el sotragueig
d'un viatger esperat a l'hora exacta.

I el mateix sotragueig tan persistent
seguirà musicant la nostra espera
- aquest deler que mai no s'assacia -
per si de cas es volgués deturar.

AGRUPACIÓ SOCIALISTA D'ALGAIDA. PSOE.

L'INDULT

L'actitud a què ens té acostumats cert grupet que habita per Algaida, almenys a temps parcial o sigui quasi tots els caps de setmana, si no hi ha excursió, de considerar-se amos i senyors del passat, del present i del futur de la nostra cultura, amb el poble o sense ell -que això per a ells té poca importància- està en total sintonia amb la petició d'indult dels pins de ses Escoles que ha fet la Junta Directiva de l'Obra Cultural d'Algaida (OCA), que no Balear.

La Directiva de l'OCA elegida, per motius que tots sabem, per una molt petita quantitat dels seus socis, segurament tants com els que de forma normal acudeixen a les seves conferències, malgrat que per alguna d'aquestes es faci una mena d'arenga per convocar la gent i s'empri el Casal Pere Capellà, nom per cert gens impersonal, sol·licita l'indult dels pins de ses Escoles sense convocar l'Assemblea de Socis, o sigui que la vintena de socis que normalment congrega l'entitat, quan fa esforços especials de convocatòria, no han tengut l'oportunitat de votar la proposta i molt menys la resta que els manté. Ben igual que fa un parell d'anys, que respectant la pluralitat d'idees, també volien sortir de l'Obra Cultural Balear: no s'atreïren, el cop hagués estat massa fort.

Per tant mitja dotzena de persones o els que siguin els que componen la Junta Directiva, això sí, segurament molt donats a receptar lliçons de participació i transparència, són els que demanen l'indult dels pins.

Mitja dotzena de persones a les que si no els importa què pensen els seus associats, com els pot importar el que pensa l'Ajuntament elegit pel poble, l'Associació de Mares i Pares del Col·legi Públic Pare Pou, el Consell Escolar, els informes mèdics, etc.

Mitja dotzena de persones que volen l'indult dels pins a pesar de què això signifiqui condemnar a un bon percentatge dels nostres al·lots a passar una bona part del curs escolar anant del col·legi a la unitat sanitària amb la cara inflada, envers d'aprofitar el temps a s'escola.

Mitja dotzena de persones que segurament no tenen cap fill al Col·legi Públic Pare Pou, per cert nom gens impersonal.

En el cas de què la Junta Directiva de l'OCA no fossin mitja dotzena sinó vuit no canviarien les coses, en no esser que ja bastarien per ballar els cossiers.

Agrupació Socialista d'Algaida. PSOE.

Nota: Dels Cossiers ja en parlarem en una altra ocasió.

CAÇABUBOTES (primera part)

És ben sabut que l'obscuritat, la careta, els pseudònims, ben igual que per altres beure, donen un valor a certs personatges que segurament no tenen al natural.

Avui em referiré a un d'ells: s'autoanomena **En Calaix i Desastre** i és el cas típic de mentalitat malaltissa que, quan se sent emparat per l'anonimat, s'engata de coratge i fanatisme.

Una vegada en aquest estat, es troba en condicions de complir qualsevol missió, això sí, sempre transcendental i de la qual només respondrà davant una instància superior (Déu, la Història...) però mai no davant la resta dels mortals; aquests només són cossos plens de baixes passions, vicis i interessos bruts. I d'aquí es deriva la mania, mes darrere mes, d'erigir-se en guia espiritual, polític i social de la nostra comunitat, i de dictar sentències sobre el que està bé o malament, i de jutjar el camp públic i, fins i tot, el privat.

Si un ho pensa bé, l'humà comú, els normals, a més de tenir un caramull de defectes tenim la desgràcia de no conèixer la identitat del terrible cavaller i, això, ens hauria de tenir desolats. Segurament es tracta d'un personatge d'aquells que quan parles amb ell no et mira a la cara o, si te'l topes pel carrer passa per vora tu cap baix i no t'escomet; i no cregueu que sigui d'empegueït: és pura i simplement perquè no tothom és mereixedor de la seva flamant mirada o salutació.

De totes maneres, serà difícil que el nostre il·luminat baixi a la foscor i es mostri despullat de l'armadura. És

molt més segur tirar pedres des de l'amagatall, i això que, a un país lliure, per opinar donant la cara no és necessari un especial coratge.

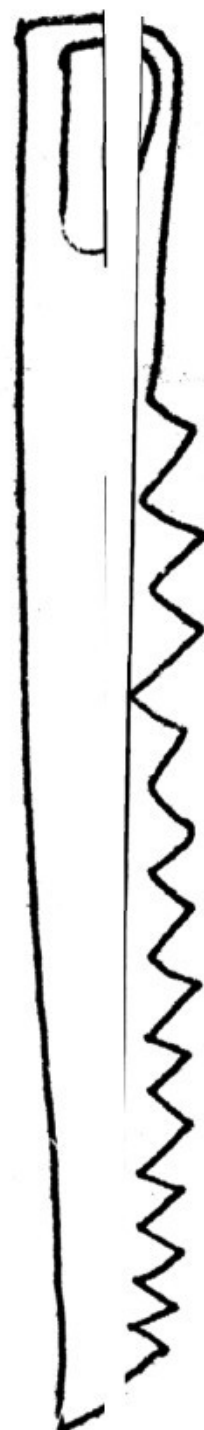
Només em ve al cap una manera per identificar-lo i és que, coneixent com coneixem l'ambició per passar a la posteritat que tenen els de la seva estirp, i la il·lusió que té el nostre exemplar per gaudir d'una placa al casal Pere Capellà, n'hi pengem una i ens mantinguem a l'aguait: quan vegem comparèixer una rialla de banda a banda a una cara que m'imagín poc riallera, a la fi el tindrem identificat. Per cert, per a la placa el color cendrós podria ser adequat, i el text podria dir així:

A una bubota vivent,
a un rei no coronat,
a un munt de mediocritat
que pretén jutjar la gent.

A un covard molt valent
si va ben encaputxat,
a un desastre encalaixat
que des de l'anonimat
sols escup ressentiment.

Implor perdó a l'estol de lletraferits del poble pel meu atreviment; només volia fer un poc de dissabte a un calaix on l'ofuscació, el verí i la mala llet ocupaven massa lloc i no en deixaven per actituds molt més saludables. Per cert: sàpiga el Calaix que a Algaida diuen que només parla de merda aquell que n'està empastissat, i que el qui tira merda fer o no fer a qui la tira, però el que és segur és que en queda amb les mans ben plenes.

Xesc Móra, veí del poble d'Algaida

Dues gotes de memòria...

I una representació de la barbàrie! CM

el jovent a ES SAIG

A Fracisca Ma. Vanrell

Aquesta vegada, na Xisca Ma. de Cas Saig ens contarà la història del viatge que va realitzar a Àustria amb la Banda de Música de Montuïri amb la qual va tocar a dos concerts.

- Quan i com saberes que havies d'anar a tocar a Àustria?

Un mes i mig abans de partir, l'amo Pere "Malherba", el director de la Banda de Música de Montuïri, va venir a ca nostra, va xerrar amb mon pare i li va demanar si podia anar a tocar amb ells a Àustria. Més tard, mon pare m'ho va comunicar i contestàrem que sí.

- Supposem que vas haver d'anar a assetjar amb ells.
Sí.

- I com va anar tot?

Pel que fa a les obres, varen ser fàcils de tocar ja que només teníem quatre assatjos per preparar el concert, i no hi podia haver moltes dificultats. En quant a la gent, no puc parlar de gaires contactes als assatjos però si en el viatge.

- A part de tu, hi havia altres membres que no formaven part de la Banda de Montuïri?

Sí, en un principi, eren sis persones més que no eren de la banda, però a l'hora de partir només foren cinc.

- De quines altres bandes procedien els altres?

Tots quatre venien de la banda de Santa Margalida.

- Quins instruments tocau els components que no sou de la Banda de Montuïri?

Hi ha un trombó de vares, una trompa, tres clarinets i un requinto.

- I quina fou la causa de ser escollida per anar a tocar a Àustria?

Primerament perquè toc el clarinet i a la Banda de Música de Montuïri necessitaven reforços, i en segon lloc perquè el director ja sabia així com tocava.

- Passam ja el viatge. Quin dia partíreu i quin dia tornàreu?

Partírem de Mallorca dia 12 de juliol, i tornàrem ésser aquí dia 18.

- Quin fou el recorregut que realitzàreu?

Partírem de Barcelona cap a Venècia, on hi estàrem un dia. De Venècia ja partírem cap a Àustria, concretament cap el Tirol, d'aquesta regió vérem diferents ciutats. Del Tirol anàrem cap Alemanya i d'Alemanya cap a Suïssa.

- I tot aquest maneig com el fèreu?

Amb autocar, teniu tota la raó quan dieu que és un bon maneig, ja que hi va haver hores molt pesades, sobretot a la nit, però tot això va quedar compensat amb els bons moments que hi va haver durant el dia.

- Quants de concerts fèreu?

Férem dos concerts, un al poble on estàvem i l'altre a un parc d' Insbrug.

- Com va ser la reacció dels austriacs?

La gent d'allà va tenir una reacció molt divertida per a noltros, ja que ells només estan avesats a escoltar marxas militars i quan escoltaren el repertori de passos dobles i sarsueles, quedaren amb la boca badada.

- I no n'hi va haver cap que sortís a ballar?

No, la gent d'allà té un gran respecte a l'hora d'escoltar la música.

- *A l'hora dels concerts, hi va haver algun tret destacat?*

Sí, el dia que férem el concert a Insbrugg, també vam haver de tocar per la televisió austríaca.

- *Ja veiem que va ser un viatge molt divertit, quines altres anècdotes passaren?*

Més que una anècdota va ser una desgràcia, quan vàrem ésser a l'aeroport de Barcelona, vàrem veure que havíem perdut una capsa on hi havia la majoria dels instruments de percussió. I també la nostra reacció quan vàrem el vestit típic de les tiroleeses.

- *I vosaltres no dugeu cap vestit de pageseta per poder mostrar?*

Hi havia un nin i una nina vestits de pagesets que aguantaven l'estandart.

- *Com foren les marxes nocturnes per Àustria amb montuïrers?*

Vàrem haver de quedar a l'hotel, però així i tot ens reuníem i fèiem les nostres marxes rialleres.

- *Quina diferència hi ha entre els paisatges dels diferents països on anàreu?*

La diferència més notable és la que hi ha entre França i Itàlia contrastats amb Àustria i Suïssa.

Personalment m'agrada més el paisatge d'Àustria per la seva verdor i les seves casetes de fusta.

- *Et van impactar els canvis dels paisatges?*

Sí. L'impacte més gros va ser travessar els Alps i veure com canvia el paisatge d'un costat a un altre, són molt diferents.

- *En definitiva, va ser una bona experiència.*

Sí, sense cap dubte.

- *Ho repetiries?*

Sí, no m'ho haurien de dir dues vegades i manco amb la Banda de Música de Montuïri, ja que encara ara mantenc molt bones relacions, tant a nivell d'amistats com amb les següents actuacions que he fet amb ells.

- *Vols afegir alguna cosa més?*

Sí, dir que si un altre músic té l'oportunitat d'anar a tocar amb una altra banda que no digui que no, ja que és una cosa molt bona tant per a qüestions musicals com per conèixer nova gent.

Ens despedim desitjant molta sort a na Francisca Maria.

Neus Oliver
Ma. Magdalena Juan

Les nostres plantes

sa vinya

Acabat el mes d'agost, per a molts, també acaben les vacances i aquesta secció també se reincorpora a la feina després d'un descans de tres mesos. Som al setembre, pareix ésser que més fresc que altres anys, és el temps de verema i per això dedicarem aquestes pàgines a la vinya.

El blat (*Triticum*), l'olivera (*Olea europaea*) i la vinya (*Vitis vinifera*) són la triologia agrària emblemàtica de la Mediterrània. El conreu d'aquestes tres espècies es remonta al començament del quart mil·lenni aC. El conreu de la vinya s'inicià a la part oriental de la conca mediterrània fa 6 000 o 8 000 anys, partint de vinyes silvestres de l'espècie *Vitis vinifera*, una de les 60 espècies del gènere *Vitis*. Aquesta pràctica agrícola va expandir-se ràpidament per les regions costaneres orientals i després va arribar a Grècia, Creta, Itàlia, Corsega i Sardenya fa uns 3 000 anys, i a la Península Ibèrica fa uns 2 000 anys. Aquesta expansió es degué al descobriment del procés de fermentació del suc del raïm que dona lloc al vi, que ha tingut i té gran importància en el món influït per la cultura occidental. Del procés de vinificació i posterior tractament no en parlaré perquè crec que és un tema extens i prou específic i que seria convenient donar-lo a conèixer per algú més especialitzat.

Vitis vinifera, de la família de les vitàcies, és una liana, de fulla caducifòlia, que s'enfila mitjançant cirrells, el cirrell és un òrgan vegetal amb aspecte de tija molt prima que s'aferra a qualsevol suport i s'hi enrevolta en hèlix, i permet així a la planta d'enfilar-s'hi. Les seves fulles són

esparses, grosses, tenen cinc lòbuls dentats i de base cordiforme. Les seves flors, agrupades en panícules, són petites. L'ovari, súper i bicarpe·lar, origina un fruit en baia. La vinya cultivada té un tronc curt i rabassut, produït per la poda anual a què és sotmés. D'aquest tronc s'originen les branques més primes de l'any, les sarments, que produeixen el fruit. Aquest madura al final de l'estiu o a la tardor, quan les fulles comencen a tornar grogues i a caure.

La vinya de conreu és molt sensible, tant als canvis climàtics com a les malalties. Les condicions climàtiques òptimes per al conreu de la vinya es donen quan l'estiu és llarg, entre càlid i calent, i l'hivern és fresc. Estius humits, degut a la sensibilitat per les malalties fúngiques, són dolents per a la vinya. Les glaçades primerenques de tardor, però sobretot les tardanes de primavera, li són molt dolentes.

És una planta molt sensible a moltes malalties, entre les quals destaquen les fúngiques i les produïdes per nematodes que ataquen les seves arrels. Aquestes malalties provoquen la disminució o la pèrdua total de la producció a causa de la destrucció dels fruits, però no pas la mort de la planta. Però al final del segle XIX les vinyes europees patiren una devastació total provocada per un insecte: la fiHoxera.

La fiHoxera (*Phylloxera vastatrix*) és un diminut insecte de la família afídids que pertany a l'ordre del homòpters. És originària de la regió de la vall del Mississipí on es comportava com un paràsit benigne de les vinyes silvestres. La fiHoxera va arribar al continent europeu al voltant del 1860, com a conseqüència de la importació de ceps americans com a espècimens de museu i com a bancs de proves, en la recerca d'híbrids resistents a diverses malalties fúngiques. En quaranta anys va desaparèixer tota la vinya europea. Una de les conseqüències de la fiHoxera fou la desaparició gairebé total dels exemplars silvestres de l'espècie *Vitis vinifera*, que havia estat el punt d'origen de totes les varietats conreades de vinya.

La reacció al problema, degut a la importància econòmica, fou enèrgica. La solució vingué per l'ús de soques de plantes provinents d'espècies americanes resistents a l'insecte, que es feren servir com a base per a l'empelt de les varietats europees clàssiques. Mitjançant posteriors

hibridacions es varen trobar soques resistents i alhora adaptades a les condicions ambientals apropiades per al conreu i que varen permetre la recuperació de la viticultura europea.

Poques begudes han tengut més influència sobre la cultura occidental. A la Grècia Clàssica el vi tenia la seva pròpia divinitat, Dionís. El seus ritus religiosos deriven principalment de l'orgia i l'embriaguesa, i les seves festes, les Dionísies, tingueren una gran importància en l'origen del teatre.

Segons la Bíblia, el vi fou descobert per Noe i el vi ha estat utilitzat per la religió hebrea i a l'Eslésia Catòlica el vi s'utilitza pel sacrament de l'Eucaristia. La necessitat del vi per la celebració de l'Eucaristia durant la colonització d'Amèrica fou l'origen de les primeres vinyes europees exportades a Califòrnia.

Aquesta espècie també té altres virtuts. Les seves fulles serveixen per les hemorràgies i són un bon remei, bullides amb aigua, per la diarrea i pels padastres. El vi i el vinagre també s'han emprat com a medicina. El vi és emprat com a beguda tònica i una altra virtut és la capacitat del vi per augmentar l'efecte dels antibiòtics, especialment la penicilina.

Es podria escriure moltes pàgines dedicades a la vinya, a la verema, al raïm i al vi, però acabaré i ho faré amb una del les moltes cançons que podem trobar al **Cançoner Popular**:

Un reïm de catorze roves
va madurar un borró;
ja ho pot dir mon companyó,
qui va dur, per tair-lo,
vint-i-quatre destrals noves.

Jaume Jaume i Oliver

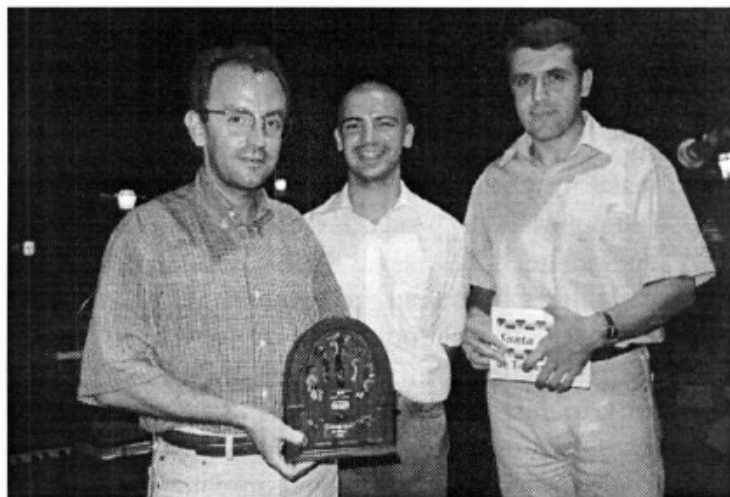

Titoieta Ràdio 108 FM

Emissora Municipal d'Algaida

Titoieta Ràdio va concedir el PREMI SANTA ANNETA 1996 al setmanari EL TEMPS

EL TEMPS

SETMANARI INDEPENDENT D'INFORMACIÓ GENERAL

Vull agrair, en nom de tota la gent que fa EL TEMPS setmana darrere setmana, aquest premi atorgat per Titoieta Ràdio, una eina germana en la important tasca de redreçament cultural i nacional del nostre país.

Fet i fet que el guardó se'ns dona per la nostra tasca com eina de normalització del país, hauré de justificar el motiu. La cosa, certament, no és difícil perquè si hi ha una característica que fa que EL TEMPS sigui singular en el món de la comunicació és, sens dubte, la seva estructuració. El fet de tenir tres redaccions —una a València, que és la central, una a Barcelona i una tercera a Palma— no ha estat fins fa ben poc, molt ben entès. Sovint ens trobam amb altres mitjans que, tot i tenir delegacions a altres ciutats, primen l'àmbit informatiu on hi ha la seu. No és el nostre cas. A cada número de EL TEMPS s'estableix una interessant lluita periodística entre tots els redactors, en peu d'igualtat, per "entrar" els seus temes en sumari, indistintament de quina sigui la redacció des d'on es proposa. És cert que en el nostre setmanari té tres seus, però és a tots els efectes una sola redacció pel que fa al conjunt dels professionals. I us posaré un exemple molt clar: el 30% de redactors de la redacció de Barcelona són Valencians; el cap de tancament, que treballa a la redacció de València, és de Barcelona i jo mateix, que ara tinc el gust de fer de director d'EL TEMPS des de València, ciutat on visc des de fa tres anys, he estat dos anys també a la redacció de Barcelona i soc illenc de Formentera. I a Mallorca i tenim un Mallorquí, com no podia ser d'una altra manera.

Com veieu, si en algun lloc els Països Catalans són una realitat i no un món virtual, és precisament a EL TEMPS. I és així perquè som l'únic instrument que els hi dona forma real i amb precisió cada setmana. Puc assegurar, per tant, que no som una revista del País Valencià, ni de Catalunya, ni de les Illes Balears; som una revista dels Països Catalans. És més, m'atreveiria a dir que som l'eina per definició que construeix aquest espai comunicatiu sense complexos i amb una professionalitat contrastada.

Quin és el secret que fa que EL TEMPS s'hagi consolidat amb èxit en un món tan difícil com és el de la premsa setmanal, i encara més si ho és en català? Com li agrada dir al nostre editor Eliseu Climent, no hi ha més secret que la modestia, la professionalitat i el fer bé la feina. I a mi m'agrada afegir-hi que perquè som els millors.

Salut i força i bones festes a tota Algaida!

Joan Mari,
director.

Titoieta Ràdio va decidir atorgar el *Premi Santa Annetta 1996* de cultura i llengua catalanes al setmanari d'informació general EL TEMPS, editat a València des de fa 12 anys, per la seva tasca de normalització en el món de la premsa i la seva funció de comunicar els territoris de parla catalana. El guardó vol ser un reconeixement a l'excel·lent trajectòria de la revista caracteritzada per oferir al públic un atractiu producte informatiu en llengua catalana. El *Santa Annetta* vol premiar també l'important paper de EL TEMPS en la construcció d'un espai de comunicació català.

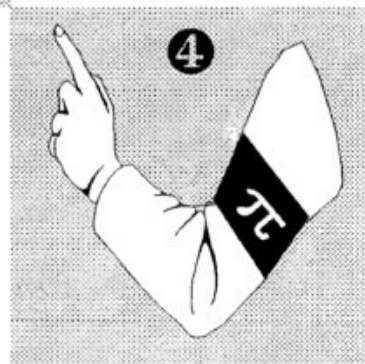
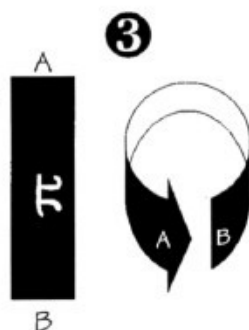
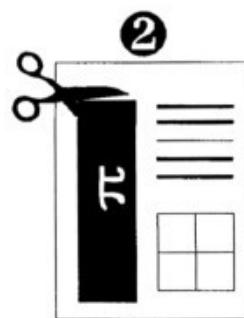
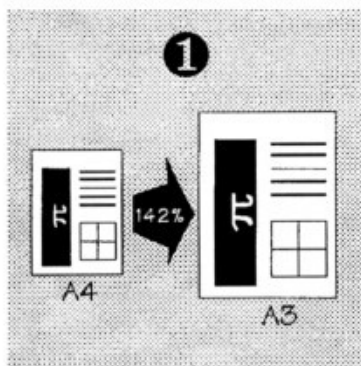
El *Premi Santa Annetta* va ser creat per Titoieta Ràdio l'any 1994. Està destinat al reconeixement públic d'una iniciativa, persona, entitat o grup que destaquí per la defensa i promoció de la cultura i la llengua catalanes. Fins ara han estat guardonats amb el *Santa Annetta* el filòleg i músic Biel Majoral (1994) i el periodista i poeta Miquel Cardell (1995).

L'atorgació pública del premi es va fer la nit de Santa Anna, 26 de juliol a la plaça d'Algaida. L'encarregat de rebre el guardó va ser el redactor de EL TEMPS a Mallorca, el periodista Miquel Payeras.

manualitats

per a indiferents i conformistes

- ❶ Fes un fotocopia d'aquesta pàgina en un full A3 amb un 142% d'augment.
- ❷ Retalla el rectangle negre per les voreres puntajades.
- ❸ Ajunta amb cinta adhesiva el costat A amb el B a la mida del vostre braç.
- ❹ Llueix el braçalet com a mostra de dol per la tala del pins de Ses Escoles.

PRÒXIM LLIURAMENT:

Braçalet reivindicatiu demanant l'amnistia per als pins de Sa Plaça.

FITXA 3'1416

PINA

Com ja vos haureu adonat, aquest mes ES SAIG té una deferència cap a Pina i li dedica, a més de la plana habitual, la portada i les darreres planes, la Xerradeta, ja que es vol unir als pineros per celebrar les festes dels nostres patrons Sant Cosme i sant damià. També hi trobareu una glosa que ens ha fet arribar na Maria Jordà.

NOTÍCIES: L'equip de futbol 7 de Pina va arribar a la final d'aquest torneig de les festes d'Algaida, on hi havia 19 equips, perdent per 2 a 1. Per altra part, hi ha dos equips de futbol que estan disputant un torneig a Lloret; esperem que al manco fassin tan bon paper com el de futbol 7.

Per les festes d'estiu també es va disputar un torneig de tennis amb molta participació. Aquí teniu una foto de la final de dobles masculí: la parella formada p'en Joan i en Sebastià guanyaren a la formada per n'Alejandro i en Biel.

Als arbres de Sa Font els han hagut d'esquitxar per eliminar una plaga d'uns escarabats que en gran quantitat compareixien els vespres als morers i oms, ocasionant molèsties als veïnats que no podien tenir les finestres obertes; després de l'esquitxada la plaga ha desaparegut.

XESC OLIVER

*A TOTS ELS QUI VAN A PINA
JA MOLT ABANS D'ARRIBAR
ELS PRÍMERS QUE ELS SALUDEN
SON SANT COSME I SANT DAMIÀ*

RECORDANT PINA

Pina és un poble petit
enrevoltat de verdor;
sempre que el mir em recorda
una infància, un amor.

A s'entrada des poble
hi ha Sa Font i Sa Creu;
i a's cap de cantó, Ca Nostra;
si hi passau ho veureu.

Ara el mir i em recorda
quan jo era petiteta:
els meus pares i germans,
jo, ben espaviladeta.

Sa padrina i es padrí
junts a Ca Nostra vivien.
Quants anys fa que ja no hi són!
Que hermos si encara vivien!

Perquè ja no en queda cap,
tots estan amb el Senyor,
però sempre dic "Ca Nostra"
a aquell cap de cantó.

Sa Font, ella, si perdura,
és una relíquia hermosa;
sempre, sempre dóna aigua
ben fresca i ben profitosa.

Quants de records vénen ara
a dins es meu pensament!
Quantes vides han passades!
I tot pareix que fa un moment...

L'església amb dos campanars
és de ses més hermoses;
està pintada per tot,
petita, però de ses més grandioses.

Record que pel juliol
feien un dia d'alegria:
tot es poble anava a Lourdes,
Son Perot ho sostenia.

Era una gran catedral
feta d'ullastres i alzines;
allà hi cabien tots,
des més vells a ses més nines.

Hi cantaven i resaven
davant la Mare de Déu
i una processó molt llarga
donava gràcies a Déu la nostra veu.

Ara mir i me'n record,
pen en aquells que ja no hi són
i que des del Cel recorden
Lourdes, Sa Font i Sa Creu.

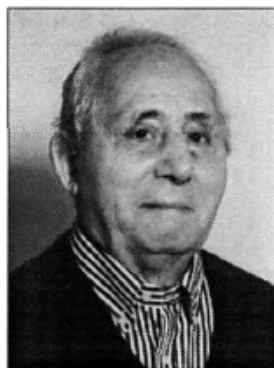
Jo també ja som velleta,
no sé quan me n'aniré,
però sé que des del Cel
a Pina estimaré.

MARIA JORDA

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Catalina Oliver Mir. Ens
deixà dia 10 de juliol a
l'edat de 89 anys.

Francesc Oliver Oliver.
Morí dia 16 de juliol. Te-
nia 86 anys.

Catalina Pou Ginard. Va
morir dia 3 de juliol als
73 anys.

NAIXEMENTS

Maria Magdalena Puigserver
Dantí, filla de Miquel i
Francisca. Va néixer dia
13 d'agost.

Juan David González Gamundí,
fill de David i Catalina.
Va néixer dia 22 d'agost.

NOTICIARI

PLUVIOMETRE

Amb el mes d'agost tancam l'any agrí-
cola que no ha estat dolent pel que
fa a pluges. Encara no hem fet el re-
compte final, que vos donarem el mes
qui ve, però tothom té la impressió
que ha plogut molt, una impressió degu-
da a la regularitat amb què ha plogut;
de totes formes, per un recompte molt
damunt damunt que hem fet, ja compro-
vareu que no haurà estat tant com sembla.

El mes de juliol va ser ben sec,
no es comptabilitzà ni una gota. A fi-
nals d'agost ha fet unes plogudes amb
un total de 31 litres.

FESTIVAL DE MÚSICA DEL PLA

Durant l'estiu s'han fet els concerts
corresponents a la programació del IX
Festival Internacional de Música "Pla
de Mallorca" amb un èxit considerable.
El concert que es va fer a Algaida el
28 de juliol a càrrec de l'Orquestra
Simfònica de les Balears amb Ramon Coll
al piano fou extraordinari i l'esglé-
sia va quedar petitíssima.

Vos recordam que el diumenge 15 de
setembre serà la cloenda del Festival
al Santuari de Cura amb l'actuació de
l'arpista Marielle Nordmann. Vos acon-
sellam que no us el perdeu.

Segons ens comunica n'Antònia Sitjar,
s'aprofitarà aquest acte per retre home-
natge a l'historiador Josep Mascaró
Pasarius, mort fa uns mesos.

INFORMÀTICA I TECNOLOGIA

Com reduir un 98% el cost d'una cridada internacional

Tots saben que no hi ha duros a quatre pessetes, però amb el sistema que vos comentaré a continuació, podreu fer cridades internacionals a preu de cridada metropolitana, o sigui, passar de pagar unes 10.000 pessetes cada hora de conversació a pagar 138 pessetes cada hora. Aquest canvi és molt interessant pels que regularment han de telefonar a països estrangers.

Aquest "servei" és un dels molts que ens permet la xarxa Internet, normalment els que hi estan connectats ho fan mitjançant una cridada metropolitana que fan al seu proveïdor, serà així com nosaltres podrem fer la connexió cap a un país estranger.

Bé, ara al que ens interessa: com fer-ho, i quins elements hem de menester.

Els elements que hem d'utilitzar, serà: un ordinador relativament potent (de Pentium per envant) amb una connexió Internet (el modem ha d'esser de 28.800 bps com a mínim) i a l'ordinador hi ha d'haver instal·lada una targeta de sò (amb micròfon i auriculars).

La manera de connectar és la següent: per començar cercam a Internet les direccions de empreses que ens puguin connectar a un telèfon, aquestes empreses normalment es trobaran als EUA, que és on fan la major part de la seva feina. Una de les més avançades i que donen un molt bon servei és FreeTalk, que té la següent direcció <http://www.freetalk.com>. Quan ja tenim la direcció, connectam amb ella mitjançant Internet, després hi ha uns menús on podem

cercar el número de telèfon amb el que volem contactar (ara per ara els únics que hi ha, i no són pocs són els dels EUA, però aquestes empreses tenen en perspectiva augmentar molt aviat els països inclosos). Quan ja hem donat on volem telefonar, aquesta empresa ens connecta i mitjançant el micròfon i els auriculars de la nostra targeta de sò, ja podem començar a xerrar.

Aquest servei no és totalment gratuït, sinó que a les empreses que ens donen connexió amb el telèfon, els hem de pagar, tant pot esser una part del que xerrem com una tarifa fixa. Però la cridada que nosaltres pagam és la que hem fet al nostre proveïdor de Internet (cridada metropolitana de 138 pts per hora), que és molt més barata que la internacional.

Fer cridades d'aquesta manera és totalment legal, així que les podem fer sense cap por.

Guillem Vanrell

GLOSA

SON REDO, OH SON REDO

Son Redó, oh Son Redó
n'ets una zona molt rica,
estàs plena de garriga
amb pins de molt alt tonor,
mates amb fina verdor,
un carrescal imponent
dóna vida a tota gent,
salut i inspiració.

Dóna gust el contemplar
antes de el sol sortir
veure el garrit conill
tranquil verre l pasturar;
tampoc no podrà faltar
sa llebre tan curiosa
amb sa seva pell hermosa
que és digna d'alabar.

Aquella tranquil·litat
que lo teu cos percebeix,
unes gràcies se mereix
tan grossa felicitat;
el net aire t'ha arribat
que ha passat dins la garriga
per dins els pins i sivina
n'és tot ell purificat.

Sentiràs cantar s'aucell
quan se'n va a pasturar,
el seu aliment cercar,
per viure l'ha mester ell;
aquell ramat d'estornells
s'etzebor te fa sentir,
en sa nit van a dormir
dalt es pi i petarrell.

N'és goig i satisfacció
que lo teu cor agraeix,
és perill no existeix
a dins aquell món d'amor,
van assaborint l'olor
d'estepes, pins i ullastres,
els nius que dalt ell s'afanyen
a fer lo seu niaró.

L'estornell qui vendrà
de dins el cor d'Europa
a Mallorca ell hi troba
per poder-se sustentar,
cap any no descuidarà
de fer-hi sa passejada,
d'olivó, blat i civada
no res de fet deixarà.

A dins un món de salut
que Déu mos ha regalat
de molts no és estimat,
li estan donant disgust,
obrant d'un modo absurd,
pegant foc a sa garriga,
ella que mos brinda vida:
això és fugir d'es punt.

Lo natural és amor,
per viure s'ha de mester,
n'és com el jove qui té
en la jova il·lusió;
se la mira amb passió
respectant tots els detalls,
a ella li serà franc,
li parlarà amb dolçor.

Som producte de la terra
tal com Déu mos va crear;
s'ambició de s'homo va
a moure per tot sa guerra,
en es dominar s'aferra
fent esclaus els seus germans,
creant pel món grossa fam,
sembrant per tot sa misèria.

Es poder se va inclinant
cap a ses religions
amb sos alarmants sermons
que de fet 'nam escoltant;
a sa gent van excitant
amb ses seves teories,
apoiant ses obres pies
el cel les està esperant.

Oh Déu de lo natural,
molt te van girant s'esquena,
burlant sa teva noblesa
te van carregant de mal;
una explosió general
un moment succeirà,
d'ella no se salvarà
cap capità imperial.

Lo natural brotarà
després de l'explosió,
'nirà cresquent la verdor,
això mai no morirà;
lo que molt s'aclarirà
serà sa hipocresia
que triomfà lo seu dia
enganant lo seu germà.

UNA XERRADETA... (acabament)

Com ha evolucionat ES SAIG des del seu naixement?

Aviat farà 16 anys d'aquell primer article que vaig escriure pel febrer del 81. Com vos podeu imaginar, han passat moltes coses i els temps van canviant, emperò l'esperit que em guia és el mateix: que la plana sigui la veu i l'opinió dels pineros i que estigui oberta a tothom; en els meus articles he procurat transmetre les opinions i les inquietuds que m'han volgut comunicar els pineros i ho he fet unes vegades amb més encert que altres.

Al començament m'encarregava de tot, des de fer nous subscriptors, de repartir la revista, fins de cobrar les quotes.

ES SAIG va néixer en un moment d'explosió de la premsa forana a tot Mallorca, hi havia una manca d'opinió i de notícies locals i a la gent li feia falta; hi havia un buit dins el poble i la nostra revista va omplir aquest espai vital a què tota persona té dret.

Record que hi va haver persones de Pina que, al començament, es queixaven perquè deien que, escrit en mallorquí, tenien una gran dificultat per llegir-ho; però després, al cap d'un temps, em digueren que ja no tenien problemes i que ara estaven contents perquè les expressions els eren més familiars; consider que només per això ja val la pena, que vegin escrita la llengua que parlam. En aquest sentit, ES SAIG ha contribuït considerablement a la normalització.

També vull dir que durant aquests anys he tengut moltes satisfaccions personals amb els articles que he escrit, tant pel fet en si d'escriure'ls, com per les paraules de recolzament, ànim i suport que he rebut per part dels pineros com d'altres lectors, cosa que vull agrair a tots; això m'animava a seguir escrivint i, al mateix temps, vull demanar disculpes si a vegades no he respost al que esperaven.

Com veus actualment la part cultural del nostre poble?

La veig com pertot i supòs que a través dels temps sempre ha estat així. Hi ha un grup, normalment sempre els mateixos, que estan ficats en totes les coses que es fan; això es veu més a Pina que té l'inconvenient de ser un poble petit. Hem de tenir l'esperança

que els joves, que han tengut unes oportunitats d'estudis i cultura més grosses, millorin una mica això; però el cert és que participen poc, i tal vegada la culpa sigui més nostra que seva per no saber-los engrescar i aconseguir un enllaç de comunicació, de diàleg amb ells.

S'ha creat un grup d'Esplai que col·labora en les festes del poble. També els dos darrers anys, pels Sants Metges, s'han fet unes exposicions fotogràfiques molt interessants, que han agradat molt, sobre Ses Moles i Sa Font. Per altra part vull destacar l'interès d'algunes persones de col·laborar i ajudar-me amb ES SAIG. En l'aspecte esportiu és de destacar la labor dels joves, futbol i futbet, i nins i no tan joves amb el tennis. En resum, que a vegades ens queixam que es fan poques coses i no és del tot cert, veig un futur esperançador.

Sabem que ets sensible als temes ecològics. Com veus la qüestió del medi ambient?

Ecologia vol dir, literalment, estudi sobre la casa (oikos). La natura és la casa de tots i, qui és que no mira de conservar i millorar la seva casa? No hi ha ningú que apedregui les seves teulades, però sí que ho feim amb la natura. Idees ecologistes, que eren considerades radicals fa uns anys, ara tothom veu que són urgents i moltes s'apliquen. En aquest sentit som optimista, la gent s'ha conscienciat molt, si bé queda molt de camí per fer.

Molts de problemes del medi ambient són d'educació, els nostres fills estan més sensibilitzats.

De totes maneres, hem de dir que és difícil i és un art coordinar i fer compatible el creixement econòmic i l'augment del nivell de vida o nivell de benestar, dins aquesta societat de consum, i al mateix temps respectar el medi ambient. I això ho podem tocar amb les mans a Mallorca: per conservar el turisme en un futur hem de protegir el medi ambient i cuidar la natura; si no ho feim, el turisme se n'anirà a llocs més verjos i menys destruïts; i han començat a veure-ho els grans empresaris dels tours operators estrangers, tal com ho han dit als diaris.

L'especulació salvatge que hi ha amb el sòl, la construcció indiscriminada en sòl rústic, la conservació del nostre patrimoni natural, pinars i

alzinars, la pràctica de l'agricultura, la prevenció dels incendis forestals, són factors importantíssims per a la conservació del medi ambient. La terra, el sòl és el bé més important que tenim i més si tenim en compte que som una illa.

Amb en Xesc parlàrem de moltes altres coses, però tal vegada ja ens hem allargat massa i és hora d'acabar per avui. Esperam poder seguir llegint els teus articles a la secció dedicada a Pina damunt ES SAIG.

BERNAT SERVERA I BERNAT COLL

ESPORTS

L'activitat esportiva durant aquests passats mesos de juliol i agost minva i la diguem-ne oficial descansa. Així i tot, molts de partits i torneigs han animat la cosa esportiva al nostre poble.

La commemoració del 25è aniversari de la represa del futbol a Algaida va propiciar una sèrie d'actes que val la pena recordar.

Xerrades, col·loquis, exposicions, sopars i partits de futbol foren els principals actes organitzats durant les festes de Sant Jaume.

Vells coneguts, jugadors, entrenadors tengueren l'oportunitat de recordar tota una trajectòria i uns fets, tal vegada petits, però que són la vida mateixa de cada un.

El partit de l'equip de 1ª Regional enguany va servir per a l'acomiadament de dos jugadors carismàtics dins el C. E. Algaida; ens referim a en Rafel Rafael "Basseta" i al porter Nando Ruiz, dos homes que durant una bona part de la seva activitat esportiva -en Rafel tota la vida i en Nando 9 anys- han defensat sempre amb punt d'honor i ganes els colors de l'Algaida.

Aquest partit d'homenatge es jugà contra el Constància d'Inca, un vell històric amb molts d'aficionats dins Algaida. L'equip d'Inca guanyà per quatre

Equip infantil 96-97 del C.E. Algaida
Mateu, Veny, Gomila, Alex, Miquel, Ramis, Morro, Gándara, Toni
Quetglas, Salvà, Gomila, Jaume, Sastre, Seto, Llull, Balaguer. (foto J. Balaguer)

a zero encara que durant molts de minuts les forces estaren igualades.

Totes les categories de futbol tengueren els corresponents partits durant les festes amb lliurament de trofeus.

D'altra banda, i dins l'activitat de les bicicletes, es va córrer el tradicional Gran Premi Algaida en la seva 36ena edició.

Aquest any va participar el corredor local Bartomeu Fullana amb una discreta actuació, si bé ja és important el fet de participar.

El guanyador absolut va ser en José Gutiérrez.

Guanyador del 1er sector:

Toni Tauler

Guanyador del 2on sector:

Toni Abraham

Guanyador dels juvenils:

Luis M. Fernández

Aquest mes de setembre comença la lliga de futbol. L'equip d'Algaida hi participa a la categoria de 1ª Regional, una categoria que enguany serà molt disputada degut a l'entitat dels equips que s'hi trobaran: Montuïri, Muro, S'Horta, etc. Es preveu un campionat fort i esperam que l'equip d'en Pacheco es mostri competitiu. Val a dir que quan pareixia que la plantilla estava bastant completa, unes quantes desercions i les corresponents substitucions han variat notablement la plantilla.

JOAN TROBAT

UNA XERRADETA AMB...

XESC OLIVER

La xerrada d'aquest mes és un poc especial, ja que s'han canviat els papers i en Xesc ha passat de ser l'entrevistador, com ha fet durant molts d'anys, a ser l'entrevistat. Com vos podeu imaginar, es tracta d'en Xesc Oliver de "Can Pujaló", dels articles del qual em pogut gaudir mes rere mes a les pàgines d'ES SAIG.

Ens podries contar un poc com va ser la teva infància.

Vaig néixer l'any 53 a Algaida, a ca la meva padrina, ja que mumare és algaidina, na Bet "Pistola", i als pocs dies anàrem a la casa de Pina, a "Can Pujaló".

El que més record dels meus anys d'al.lot són les jugades que fèiem al corral de ca nostra, on hi compareixien tots els al.lots de poble. Vaig anar a escola a Ca Ses Monges fins als 6 anys, després a l'escola pública de Pina fins als 9 i, a partir de llavors, a l'Acadèmia d'Algaida, on hi vaig fer el batxillerat.

Què sepires estudiant?

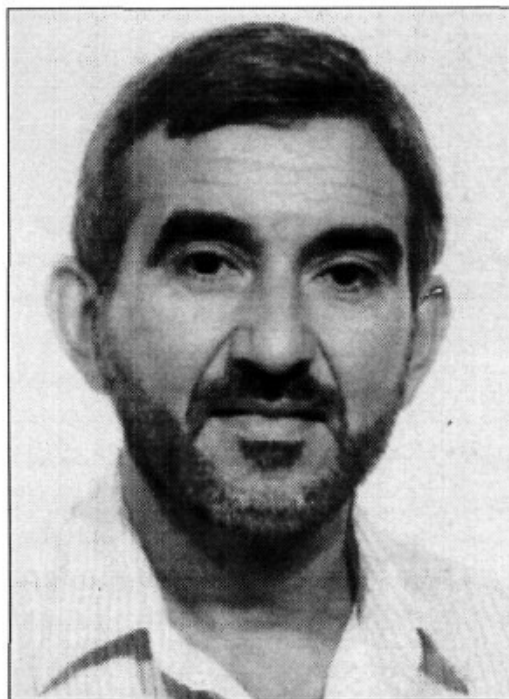
Vaig anar a l'Escola de Comerç on vaig fer el peritatge i el professorat mercantil, fins que vaig anar a fer la mili a marina, a Cartagena i a Porto Pi.

Feies feines el temps de vacances a l'estiu?

Sí. El primer jornal que record és de quan devia tenir 9 anys: vaig anar a vermar a Son Mesquida amb altres al.lots; hi anàvem a peu per Son Perot i Son Miquelet. Després vaig anar a aplegar i tomar ametles a So Na Móra, i als 14 anys vaig anar tres estius a fer de cambrer a ca sa tia Anita, a Cala Ratjada. També ajudava a monpare a segar i batre i a un hort que teníem on hi sembràvem molta d'hortolissa per anar a fer plaça, primer a Algaida i després a Lluçmajor i a Santa Maria; també ajudava en allò que podia a arreglar els animals, vaques i porcs.

Què fas actualment?

Ara faig feina a La Caixa; primer a l'oficina de Manacor i després vaig passar a Palma, al centre comptable, fins al dia d'avui.

Com entràres a col.laborar amb l'equip d'ES SAIG?

Va caure en les meves mans el número 0 i record que em va picar un poc que a Algaida es fes una revista i no ens haguessin dit res als pineros; els vaig dir que trobava que hi havia d'haver una plana dedicada a Pina, que la veu i l'opinió dels pineros, així com les notícies, eren prou importants i que hi havia un buit a ES SAIG sense Pina; a través d'en Michel em digueren que hi podíem escriure, que estaven oberts a noltros, i així va ser com a partir del número 2 hi hagué un espai dedicat a Pina. Record dels primers temps les bones relacions amb D. Miquel Mulet, que han continuat fins avui amb en Pere Mulet.

(Continua a la pàgina 26)